Mediální vzdělávání & klima

Proč fact-checking nestačí

Veronika Batelková

Zvolsi.info

Proč fact-checking nestačí

1

2

3

4

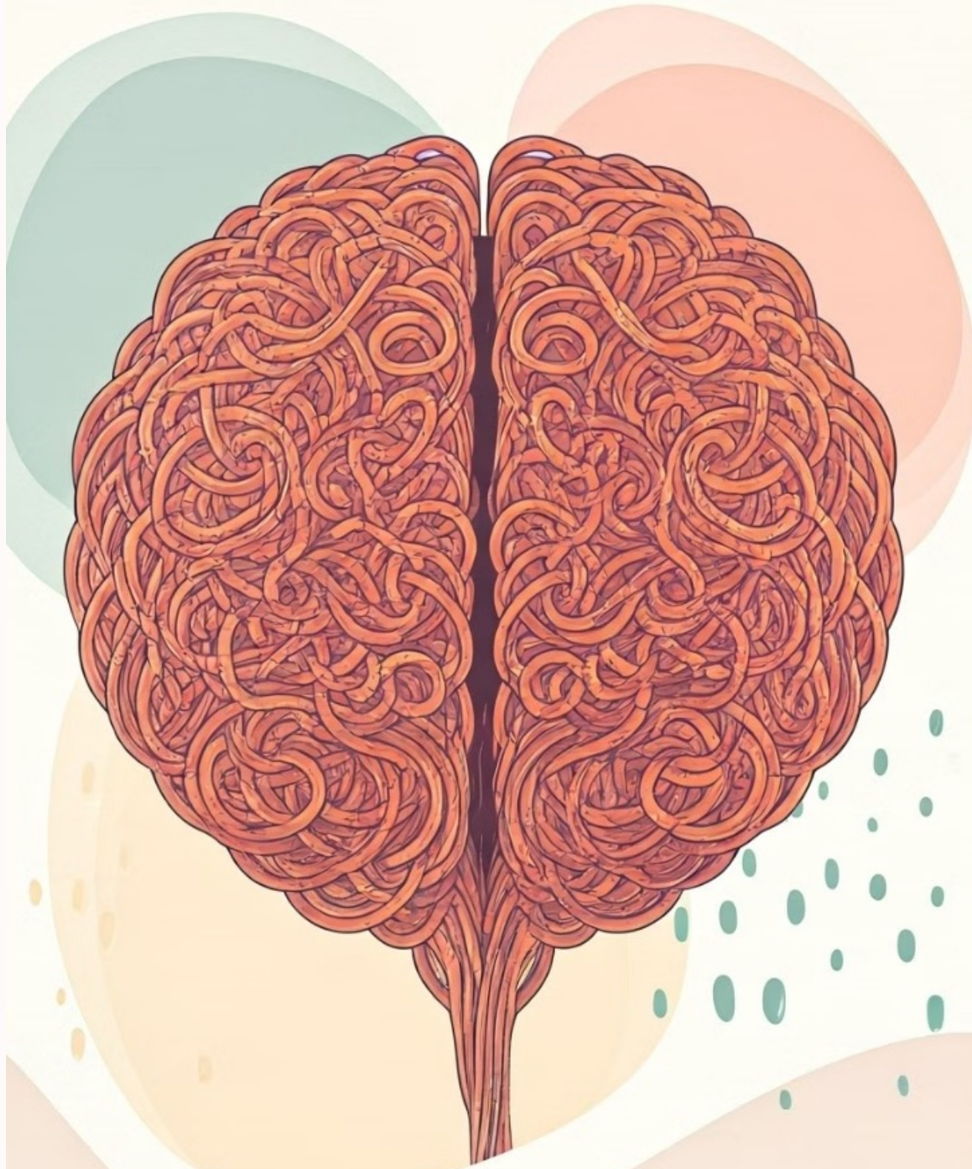

Zvolsi.info

„Klimatická změna je hoax“

„Klimatická změna je součástí přirozeného cyklu Země (doba ledová a doba meziledová), lidské chování v tom nehraje žádnou roli.“

„Povodně a další přírodní katastrofy tu byly vždycky“

„Není na to dostatek důkazů“

„Jako lidstvo to stejně nemůžeme změnit, tak nevidím důvod, proč dělat nějaké kroky“

„Lidé, kteří jsou alarmisté, obvykle prosazují velmi drastická opatření, která nedávají smysl, což mě vede k tomu, že nevěřím ani ostatním věcem, které říkají.“

Zvolsi.info

Pew Research Center, 2023, “Why Some Americans Do Not See Urgency on Climate Change”

Komplexita klimatické změny

1

Fyzikální aspekty

Atmosférické procesy, oceánské proudy, ledovce

2

Ekologické dopady

Biodiverzita, ekosystémy, migrace druhů

3

Socioekonomické faktory

Průmysl, energetika, spotřebitelské chování

4

Politické souvislosti

Mezinárodní dohody, legislativa, lobbing

Zvolsi.info

Studie na každém rohu

ipcc

INTERGOVERNMENTAL PANEL ON climate change

WMO UNEP

NIPCC

Nongovernmental International Panel on Climate Change

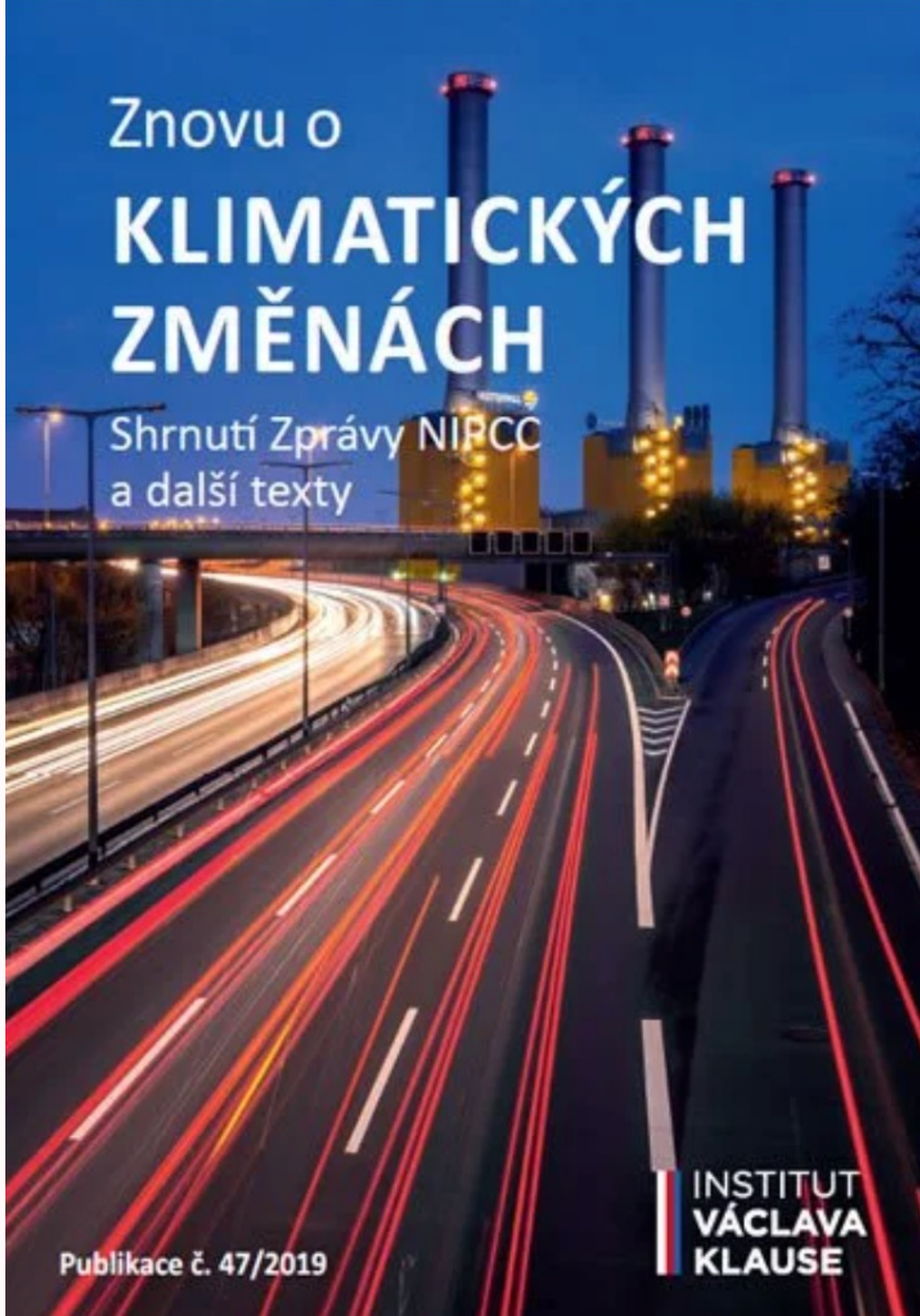

Manipulativní techniky v klimatické debatě

Apel na emoce

Strach, vina, hněv

Cherry-picking

Selektivní výběr dat podporujících určitý pohled

Falešná vyváženost

Rovnocenné prezentování vědeckého konsenzu a okrajových názorů

Urgence vs. popírání

Manipulace s vnímáním naléhavosti klimatické krize

Kognitivní zkreslení v klimatickém diskurzu

Zkreslení	Projev	Důsledek
Konfirmační	Vyhledávání potvrzujících informací	Ignorování protikladných důkazů
Dostupnosti	Přeceňování viditelných jevů	Podceňování dlouhodobých trendů
Skupinové myšlení	Přizpůsobení se názoru skupiny	Potlačení kritického myšlení

Zvolsi.info

Proč fact-checking nestačí

1 **Komplexita tématu**

Dezinformace těžko ověřitelné kvůli složitosti problému

2 **Studie na každém rohu**

Ale co kvalita a metodologie?

3 **Manipulativní techniky**

Faktům čelíme, ale prohráváme s pocity

4 **Sabotující mozek**

Konfirmační zkreslení a další překážky objektivního hodnocení

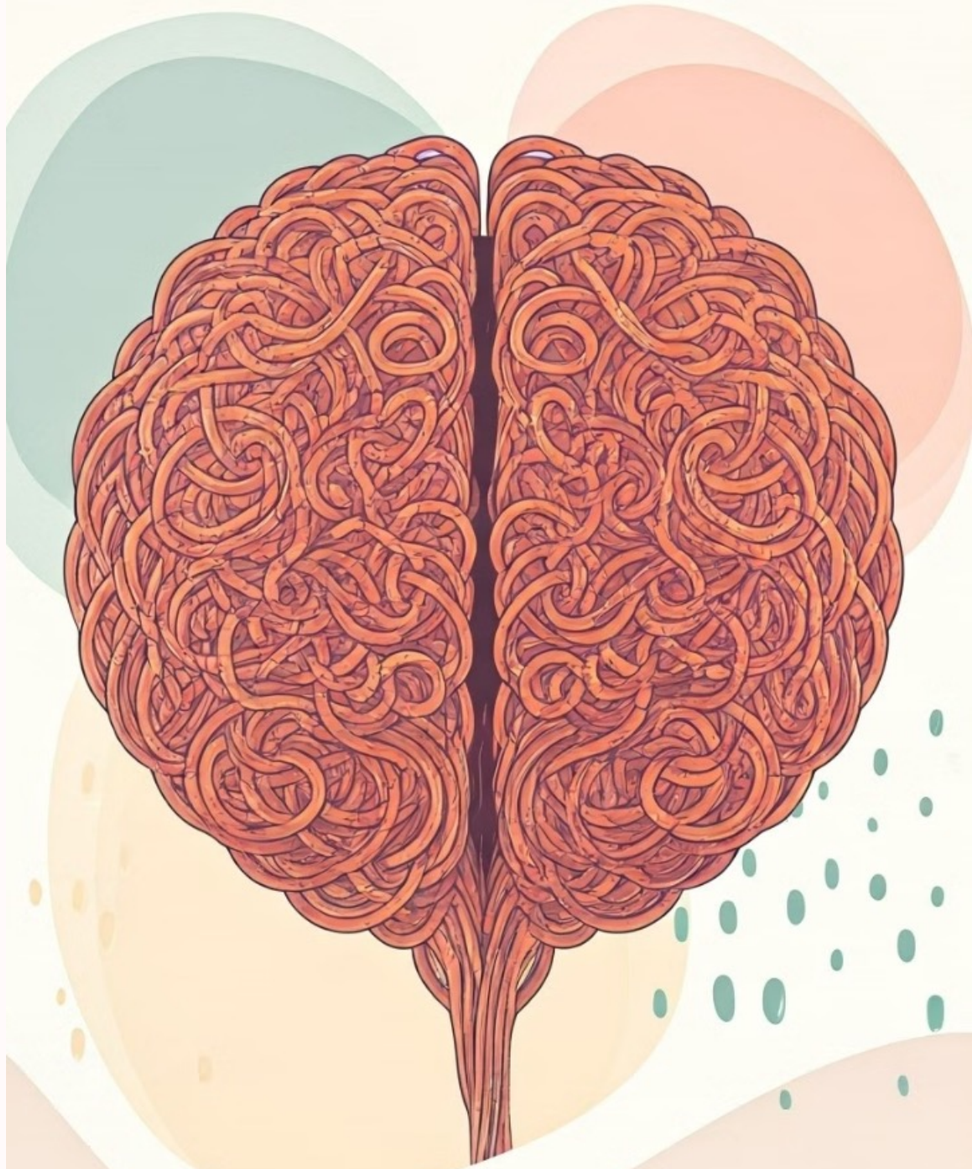

Co učit?

1 **Interdisciplinarita**

Propojování poznatků z různých oborů

2 **Vědecká gramotnost**

Nutnost rozumět metodologii a vývoji vědeckého konsenzu

3 **Mediální gramotnost**

Jak fungují média (a svět kolem nás?)

4 **Kritické myšlení**

Hodnocení zdrojů, ale i vlastního uvažování, práce s chybou

Mediální gramotnost v kontextu klimatu

1

Framing

Jak média rámují klimatické zprávy

2

Agenda setting

Vliv médií na vnímání důležitosti klimatických témat

3

Algoritmy

Jak ovlivňují šíření informací o klimatu

4

Greenwashing

Rozpoznávání klamavých ekologických tvrzení

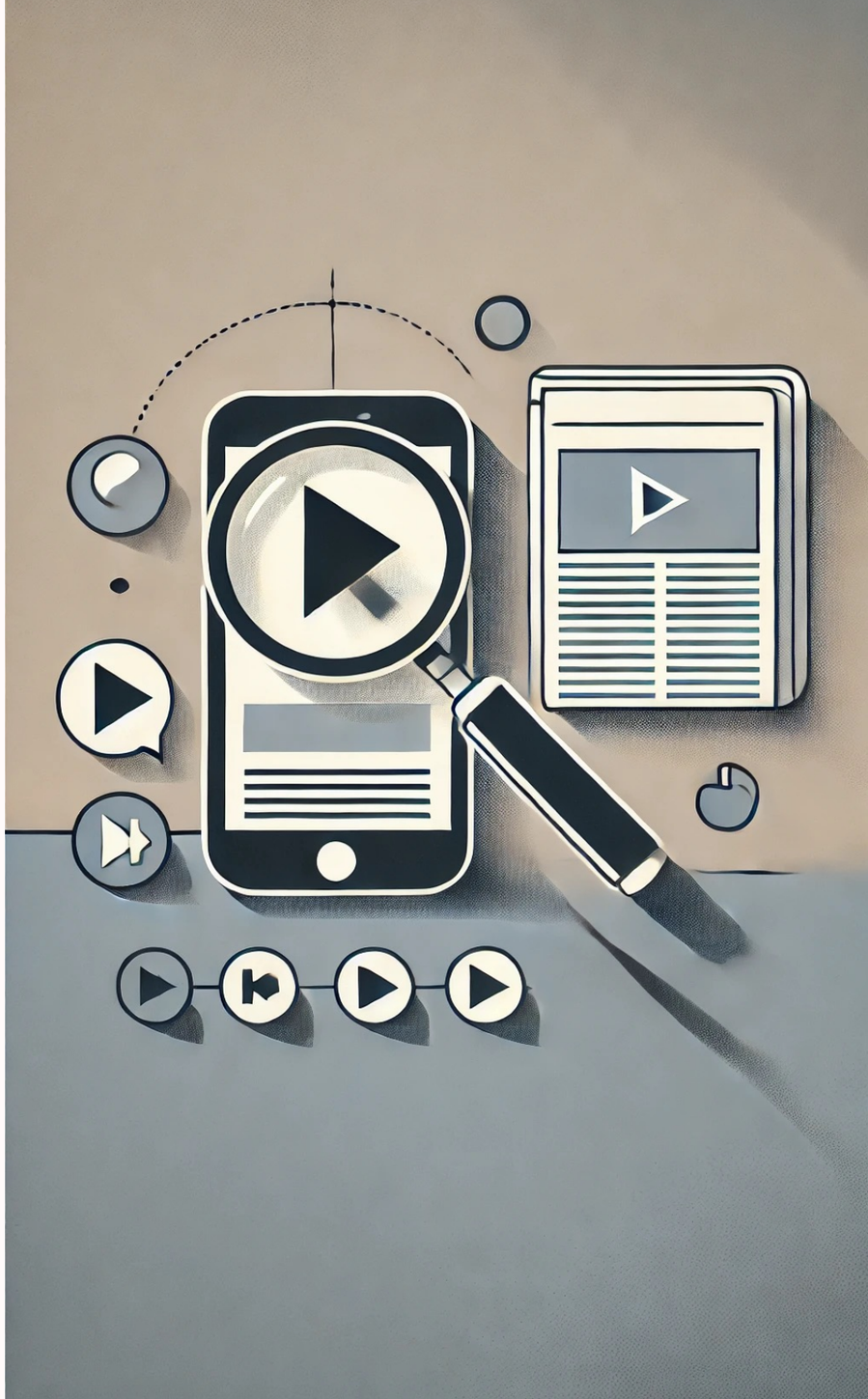

Mgr. Veronika Batelková
veronika@zvolsi.info
www.zvolsi.info